

Zijne Excellentie
Staatssecretaris drs. F. Heemskerk
Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Onderwerp: Beleidsdoorlichting
Internationaal Ondernemen

Den Haag, 17
december 2009

Excellentie,

In de loop van 2009 is in opdracht van uw ministerie door het EIM een onderzoek uitgevoerd naar het beleid van Economische Zaken op het terrein van Internationaal Ondernemen in de periode 2004 – 2008. Bij het gereed komen van het rapport van dit onderzoek, *'Beleidsdoorlichting Internationaal Ondernemen; terugkijken met een blik vooruit'*, wil ik u namens de Begeleidingscommissie voor het onderzoek graag onze visie op het rapport voorleggen.

In zijn algemeenheid meent de begeleidingscommissie dat de onderzoekers een gedegen en lezenswaardig rapport hebben opgesteld. Dat is van belang, want in de snel veranderende wereld van dit moment, waar de concurrentiedruk door de economische crisis en door de geo-economische zwaartepuntverschuivingen van gevestigde markten naar opkomende markten drastisch toeneemt, is het voor Nederland wezenlijk om het initiatief te behouden bij de uitbouw van onze open en internationaal georiënteerde economie. Prikkelende ideeën over de toekomstige inzet van ons beleid op Internationaal Ondernemen zijn daarbij nodig en nuttig voor het bedrijfsleven. Ik wijs in dat kader bijvoorbeeld op de interessante suggestie om de samenwerking tussen in Nederland actieve buitenlandse bedrijven en Nederlandse ondernemingen die hun vleugels in het buitenland willen uitslaan te bevorderen. Vanaf het begin heeft de Begeleidingscommissie daarom benadrukt dat het rapport niet alleen een evaluatie van het verleden zou moeten bieden, maar ook aanknopingspunten voor toekomstig beleid.

Het rapport bevat een uitgebreid beschrijvend gedeelte. Daarbij wil ik graag uw aandacht vestigen op het goede analytische stuk over de legitimering van beleid voor Internationaal Ondernemen, dat overtuigende argumenten bevat voor een rol van de overheid op dit gebied en voor de mogelijke toetsing van het beleid.

In het beschrijvende deel wordt voorts geconstateerd dat het gevoerde beleid in veel opzichten adequaat was, inspeelde op de trends die zich voordeden en voorzag in een behoefte van bedrijven. Voor de toekomst is van belang om het Nederlandse beleid voortdurend te blijven benchmarken op het beleid op dit gebied in het voor ons relevante buitenland. Verder wordt in het rapport geconstateerd dat een duidelijker profilering van het ministerie van Economische Zaken als ambassadeur van het internationaal opererende bedrijfsleven wenselijk is.

Meer in het bijzonder wil ik uw aandacht vragen voor de volgende elementen in het rapport.

In het rapport wordt gewezen op het belang van regelmatige inhoudelijke evaluaties van het beleid en specifieke onderdelen. Daarbij zijn niet alleen kwantitatieve evaluaties van belang, maar ook kwalitatieve analyses van een aantal casus, waarbij meer in de diepte kan worden onderzocht welke faal- en succesfactoren een rol hebben gespeeld en welke effecten op de langere termijn bereikt zijn. Daarbij gaat het bij die effecten ook om de bijdrage aan de maatschappelijke welvaart die de desbetreffende op concurrentieversterking gerichte impuls heeft opgeleverd.

Een belangrijke vraag voor de toekomst is of het toenemende gewicht van de handel in diensten en taken in de Nederlandse economie ook een aanpassing vergt van het beschikbare steuninstrumentarium van EZ en EVD.

In het rapport wordt het belang benadrukt van het behoud van een regierol voor Nederland in relevante sectoren. De Begeleidingscommissie benadrukt dat voor het vervullen van een regierol noodzakelijk is dat Nederlandse bedrijven grondige kennis hebben van, en zelf betrokken blijven bij, de uitvoering van processen in die sectoren. Als zij vervolgens de stap naar het buitenland zetten moet er een adequaat instrumentarium zijn om hen te begeleiden in hun internationale aspiraties.

Een volgend punt is dat in het rapport zeer terecht aan de orde wordt gesteld dat bij de algemene informatietaken van de EVD, de 'extensieve benadering', meer focus en doelgroepgerichtheid wenselijk is.

Tot slot komt uit het hele rapport naar boven dat voor de toekomst zonder meer een zwaardere economische rol van de Nederlandse diplomatieke posten, en een zwaarder gewicht van economische diplomatie in zijn algemeenheid, te verwachten is. Een specifiek accent daarbij zal ook zijn hoe de posten bedrijfs- en branche-initiatieven op het terrein van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen kunnen ondersteunen, met name in complexe markten waar de risico's groter zijn. Dit is immers ook een aspect van de merknaam 'Nederland'.

Naast de bovengenoemde punten bevat het rapport nog tal van andere aanbevelingen. De leden van de Begeleidingscommissie zien met interesse uit naar de wijze waarop u in de toekomst invulling zult geven aan deze suggesties. Ik wens u daarbij veel succes en inspiratie.

Hoogachtend,

Namens de begeleidingscommissie,

A handwritten signature in black ink, consisting of a long, sweeping horizontal stroke with a small loop at the end, followed by a short vertical stroke and a small dot.

H. Zwarts,
Voorzitter